

Aan:  
Het College van Gedeputeerde Staten van Overijssel  
T.a.v. de heer R.H. de Witte  
Provinciehuis Overijssel  
Luttenbergstraat 2  
Postbus 10078  
8000 GB Zwolle

Overijssel, 29 april 2020

Geacht College, geachte heer de Witte

Terwijl de deuren op slot zitten en zich achter de schermen een ramp voltrekt is de culturele sector in Overijssel volop aan het ondernemen. Kijk online of buiten om je heen en de cultuur is overal. Tegelijkertijd zijn op alle fronten scenario's voor straks in de maak. In dat inspelen op een ongekende situatie ligt onze kracht. Die kracht willen we blijven inzetten, in het belang van de inwoners van Overijssel.

Daarom richten we ons collectief tot u. We hebben niet alleen hulp nodig, maar ook hulp te bieden.

Over de gevolgen van de coronacrisis voor de cultuur in Overijssel kunnen we kort zijn: de sector als geheel verkeert in direct gevaar. Want ook al wordt de ene branche harder getroffen dan de andere, door de onderlinge samenhang wankelt het complete culturele ecosysteem in de provincie. Niet voor niets werd dit netwerk de afgelopen tijd juist aan alle kanten versterkt via de nieuwe cultuurregio's. Als er op cruciale punten voorzieningen wegvallen, wat nu dreigt te gebeuren, komt de hele keten in gevaar; tot en met het Kulturhus in het kleinste dorp.

Dit leidt tot grote economische en maatschappelijke schade. De bijdrage van cultuur aan de Nederlandse economie (bbp) is 3,7 procent. Dat is bijna evenveel als de bouw (4,5 procent) en meer dan twee keer zoveel als de landbouwsector (1,6 procent; cijfers CBS 2019). Uit het Cultuursector Merkenonderzoek van begin 2020 blijkt dat elke euro entreegeld die voor cultuur wordt betaald (van concert tot tentoonstelling) met 2,5 kan worden vermenigvuldigd voor andere uitgaven (hapje en drankje, winkelen, openbaar vervoer, etc.). Zoals vrije theaterproducent en acteur Jon van Eerd het eerder formuleerde: "Dit is geen zielig verhaal, dit gaat over een economisch belang."

Ondertussen is overal zichtbaar dat cultuur, ook al wordt het virus er niet mee bestreden, als tegengif werkt. Kunst biedt hoop en afleiding, aldus minister Ingrid van Engelshoven. Maar het vermaak gaat verder dan dat, zoals acteur, schrijver en oud-Dichter des Vaderlands Ramsey Nasr in het tv-programma Buitenhof onderstreepte. Hij wees op de oorspronkelijke betekenis van het woord vermaken: doen herstellen, opknappen, veranderen.

De 300 miljoen euro noodsteun van het kabinet biedt een deel van de culturele instellingen tijdelijk enige verlichting. Hoe welkom ook, deze bijdrage is op geen enkele manier toereikend om de culturele infrastructuur – en de bijbehorende werkgelegenheid – overeind te houden. Voor het beperkte deel dat in de regio terecht komt geldt bovendien de voorwaarde dat provincie en gemeenten evenredig bijdragen. Terwijl gemeenten nu al worstelen met de wissel die de coronacrisis op hun begrotingen trekt.

De instellingen zelf kunnen alle schade onmogelijk opvangen. De culturele sector ging als eerste op slot en zal als een van de laatsten weer open kunnen. Dat moet dan ook nog in een anderhalve meter-opzet, waarbij er veel minder mensen dan voorheen kunnen worden

toegelaten. Nog los van de vraag of dit in praktische en organisatorische zin uitvoerbaar is, valt dit vooralsnog op geen enkele manier rendabel te maken. In veel gevallen geldt zelfs dat programmering in anderhalve meter-setting meer gaat kosten dan gesloten blijven. Deze last telt extra zwaar omdat eigen inkomsten onder druk van politieke bezuinigingen steeds belangrijker zijn geworden in de bedrijfsvoering.

We doen een beroep op uw hulp, in de wetenschap dat de provinciale overheid in Overijssel zich van oudsher sterk maakt voor de culturele sector.

In de eerste plaats is financiële ondersteuning nodig. Ook uw actieve bemiddeling richting de rijksoverheid is zeer dringend gewenst. Evenals een coördinerende rol in meer praktische zin, voor bijvoorbeeld het in kaart brengen van alle gevolgen en de afstemming tussen overheden. Dit kan ook de gemeenten wellicht ontlasten.

Als gezamenlijke Overijsselse cultuur denken we graag mee over hoe de wereld er na deze crisis kan uitzien. Creativiteit maakt een samenleving weerbaarder. Niet voor niets trekken we, ook met steun van de provincie, steeds intensiever op met andere sectoren, zoals onderwijs en zorg. Al die projecten en initiatieven laten zien dat kunst en cultuur iets wezenlijks toevoegen aan deze domeinen.

Die creativiteit zal in het post-coronatijdperk hard nodig zijn. We moeten van jong tot oud leren leven met het risico van crises als deze. We moeten nieuwe vormen vinden. “De kunst moet nieuwe gedachten, gevoelens en werelden voorstelbaar maken”, verklaarde componist en dichter Micha Hamel recent. Kunst en cultuur kunnen helpen om samenleving en economie weer op gang te brengen.

Daarvoor moet de culturele sector wel overeind blijven. Graag gaan we met u in gesprek over de manier waarop we daar samen voor kunnen zorgen, in het belang van alle inwoners. Als ondertekenaars van deze brief voelen we bij dit appèl nadrukkelijk ook de verantwoordelijkheid voor organisaties, instellingen, makers en zzp'ers in de sector die (bijvoorbeeld bij gebrek aan een overkoepelend orgaan) niet met name worden genoemd.

Met vriendelijke groet

Ondertekening

ArtEZ conservatorium, Rob Kramer, directeur  
Bibliotheek Kop van Overijssel, Hans Hilbers, directeur  
Booster Festival, Pim Kokkeler, coördinator  
Concordia Film | Theater | Beeldende kunst, Willem Jaap Zwart, directeur/bestuurder  
De Nieuwe Oost | Pop, Dennis Platvoet, Artistiek & Zakelijk Coördinator  
Deventer Schouwburg, Gabriel Oostvogel, directeur a.i.  
Filmhuis Alleman Goor, Dinie Holkers-Veltkamp, namens vrijwilligers Filmhuis Alleman  
Filmhuis Borne, Frits Willems, voorzitter  
Filmhuis Denekamp, Marcel de Winder, programmeur  
Filmhuis Oldenzaal, André Swart, voorzitter  
Filmhuis Raalte, Gerard ten Thij, voorzitter  
Filmkenniscentrum, Dick Smits, directeur  
Green Vibrations, Caroline Krajenbrink, voorzitter  
Hedon, Anne Riemersma, directeur  
HOFtheater Raalte, Roswyde Burgman, directeur/bestuurder  
Kaliber kunstenschool, Angelina Schoonewille, bestuurder

Kleinkunstig, Sjoerd Berendsen, operationeel en creatief directeur  
Kulturhus Borne, Frank Droste, directeur, Laura Reymer, programmeur  
Kunstcircuit Deventer, Gosse Hiemstra, directeur/bestuurder  
Kunsten op Straat, Ruth Semmekrot, directeur  
Kunstenlab, Mieke Conijn, directeur/bestuurder  
Kunstvereniging Diepenheim, Just Schimmelpenninck en Jacko Brinkman, voorzitter en zakelijk leider  
Metropool | Poppodia van Twente, Johan de Jong, directeur/bestuurder  
MIMIK Deventer, Anton van Amersfoort, Hoofd programma, Rob van den Hove, directeur/bestuurder  
Museum Buurtspoorweg, Gemma Boon, directeur  
Museum de Fundatie en Kasteel het Nijenhuis, Ralph Keuning, directeur  
Museumfabriek, Arnoud Odding, directeur  
Natura Docet Wonderryck Twente, Theo Meereboer-Necheporenko, directeur  
Netwerk van Overijsselse Bibliotheken, Astrid Vrolijk-de Mooij, voorzitter  
Nederlandse Reisopera, José Rikhof-Winters en Josef Fuchs, manager financiën en adjunct directeur artistieke zaken  
OFO (Overijssels Filmhuis Overleg)  
OKTO (Overleg Kleine Theaters Overijssel), vertegenwoordiger van 20 theaters  
Openbare Bibliotheek Almelo, Gert-jan Sweep, directeur  
Openbare Bibliotheek Enschede, Jan Hoogenberg, directeur/bestuurder  
Oyfo, Lous Kerkhof, directeur/bestuurder  
Phion / Orkest van het Oosten, Jacco Post, directeur/bestuurder  
Poppodium Burgerweeshuis, Kelly Hammer, directeur  
Poppunt Overijssel, Harold de Boer, coördinator  
Quintus, centrum voor kunst en kunsteducatie, Hendrik Jan Houtman, directeur/bestuurder  
Rabo Theater De Meenthe, Han Evers, directeur  
de Reggehof /MSHVT(Muziekschool Hof van Twente), Clement Postmus, directeur/bestuurder  
Rijksmuseum Twenthe, Arnoud Odding, directeur  
Rijnbrink, Tineke van Ham, bestuurder  
Schouwburg Hengelo, Raoul Boer, directeur/bestuurder  
Stadsmuseum Almelo, Sigrid Ivo, directeur  
Stadstheater De Bond, Riette Kruize, directeur/bestuurder  
Stichting dEVENTer, Henk te Riele  
Stichting Filmtheater Fraterhuis Zwolle, Henriëtte Boerhof, directeur/bestuurder  
Stichting Fundament Lossen, Ans Dijkhuijs, directeur bestuurder  
Stichting IJsselbiënnale, Henk Hengeveld, voorzitter bestuur  
Stichting Nieuwe Twentse Kunst, Menno Dimitri Ouderkerk, directeur/bestuurder  
Stichting Oldenzaalse Musea, Sandra Schipper, directeur/bestuurder  
Tetem, Wilja Jurg, Directeur bestuurder  
The Overkill festival, Sickhouse, Marie Janin, co-directeur/artistiek leider  
Theater de Voorveghter, Jan Maarten Veurink, directeur  
Theater Hof 88, Joris Kemps, directeur/programmeur  
Theater Sonnevand, Lieke Bisseling en Flora Verbrugge, zakelijk en artistiek directeur  
Theaterhotel Almelo, Esther Hammink, directeur  
Wilminktheater en Muziekcentrum Enschede, Judith Hartman, directeur/bestuurder  
ZINiN Cultuurorganisatie, Chris Funk, directeur  
Zwolse theaters, Rob Zuidema, directeur/bestuurder